

Kazou trekt de wereld naar zich toe

De spelers van ACTIVE BUT ODD
van Theaterwerkplaats Kazou
Foto: Hans Withoos

ACTIVE BUT ODD is een nieuwe productie van Kazou, de theaterwerkplaats die helemaal gericht is jongeren met autisme. Allerlei vormen van autisme zijn in de spelersgroep te onderscheiden, maar dat is niet de insteek van hun producties. De spelers, dansers, zangers willen begrip kweken naar buiten, maar ook naar binnen toe. Het uiteindelijke doel is dus dubbel, want de eigen ontwikkeling is net zo belangrijk als de voorlichtingsfunctie. Het gaat ook om zelfvertrouwen van de deelnemers. Hoe doet Kazou dat?

Schminken voor de voorstelling

Foto: Hans Withoos

me boost, want het zelfvertrouwen wordt opgekrikt. “Als hij (Luteijn) wil dat je naar rechts gaat, ga je naar rechts,” zegt Stefan. Het tekent het respect dat de acteurs voor deze choreograaf hebben.

Elke speler springt er soms even uit in *ACTIVE BUT ODD*. Ieder krijgt een rol die de eigen capaciteiten naar voren laat komen. Die rol voelen ze in zichzelf en dat is niet wat de choreograaf erin brengt of er uit haalt. Ze komen in een modus, zoals de ‘professor’, de ‘recalcitrante’ of de ‘meegaande’. Een ongevraagd, maar duidelijk invoelbaar effect dat invloed heeft op het spel. Stefan: “Adriaan gaf de lijnen aan, geeft leiding en laat ons daarbinnen voor een deel experimenteren.” Deze aanpak blijkt goed te werken.

Professionele instelling

Sandra Booltink, die de kleding verzorgt, is bijna verbaasd blij dat de spelers zo makkelijk aantrekken wat voor het stuk nodig is. Ze legt uit dat in *ACTIVE BUT ODD* gevraagd wordt om zowel mannelijke als vrouwelijke kledingstukken te dragen. “Na een eerste aarzeling en opmerkingen over het ‘gekke’ ervan, accepteren ze het wel, want het is voor het stuk nodig.” Zij vindt dat professioneel. Ook als een smoking veel te warm is tijdens de bijna tropische temperaturen in de oefenruimte, dan nog accepteren ze die dracht als noodzakelijk voor het stuk.

Financiën

Financieel zit het voorlopig nog goed met Kazou, want de salarissen van de drie medewerkers worden minstens nog twee jaar betaald door de Stichting Dr. Leo Kannerhuis, die het initiatief nam voor de werkplaats. Bovendien heeft de groep bij de start, zo’n tien jaar geleden, een startkapitaal meegekregen voor licht, geluid en dergelijke. De spelers betalen contributie voor kleding en materiaal vanuit hun uitkering of via de Wmo. De geleverde kwaliteit zorgt ervoor dat steeds meer theaters hun optredens boeken en

Rollenspel

“We spelen geen karakters,” zegt speler Nick, “maar eigenlijk onszelf in een ‘rol’ die we van de choreograaf gekregen hebben.” Hij wil hiermee zeggen dat er aan de ene kant geen keurslijf was van een van tevoren vastgelegd script, maar wel een concept dat door de invulling van de spelers pas echt gestalte heeft gekregen. Choreograaf Adriaan Luteijn van Introdans is volgens hem en mede-acteur Stefan

‘streng en sturend’, maar ze willen niet het woord ‘dwingend’ gebruiken. Volgens coördinator Hans Salemink komt het er op neer dat de dansers, spelers zien wat voor deskundigheid er in zijn choreografisch concept zit. Wat de jonge club autisten aangeeft vormt de bron, maar door de choreografie van een bekende professional bereikt het geheel een hoog niveau. Tegelijkertijd krijgt de hele groep medewerkers door de inbreng van Luteijn een enor-

Theaterwerkplaats Kazou

Theaterwerkplaats Kazou is een werkplaats in Oosterbeek waar kinderen, jongeren en jong volwassenen met autisme onder professionele begeleiding theaterlessen kunnen volgen. De vakken muziek, dans en drama komen ook aan bod in de voorstellingen, die Kazou overal in het land speelt.

De première van *ACTIVE BUT ODD* (reeds uitverkocht) zal plaatsvinden op 9 oktober 2015 in Arnhem.

Meer informatie over Kazou: www.theaterwerkplaatskazou.nl

In oktober zullen op de nieuwe website de overige speeldata worden vermeld.

daar zitten dan weer inkomsten aan vast. Dat daar ook een factor 'geluk' bij komt kijken is duidelijk. De inbreng van choreograaf Luteijn is bijvoorbeeld vanaf het begin zeer waardevol geweest, vooral op artistiek gebied. Hij vond indertijd dat hij iets kon doen voor andere groepen, spelers die niet zo voor de hand lagen voor hem. Hij koos voor de autisten van Kazou, een prettige bijkomstigheid voor de pas gestarte groep. Ook wil Kazou banen creëren voor de spelers, zodat ze financieel minder afhankelijk zijn. Nu al spelen ze twee maal per maand in het land en volgens Hans Samelink gaat dat nog vaker gebeuren.

De voorstelling geeft een caleidoscopisch beeld van wat autisme kan zijn

ACTIVE BUT ODD

Terwijl de dansers rondlopen, armen strekken en grondoefeningen doen, waarbij het zweet van de gezichten loopt, zegt Hans: "We doen ook veel aan conditietraining, want door een betere conditie kunnen de spelers hun rol ook makkelijker aan." Het is een vast onderdeel van de opwarming en voorbereiding op het viereneenhalf uur durende repetitieproces. Kleine onderdelen van wat later tijdens de doorloop te zien is, zijn ook nu al aanwezig, zodat je de sfeer van ACTIVE BUT ODD al kunt proeven.

De titel van het stuk komt rechtstreeks uit de psychiatrie en is ingevoerd door de Britse Psychiater Lorna Wing in 1979. De autisten die tot de *Active But Odd Group* behoren, benaderen anderen 'vreemd', ze kijken de ander starend aan, knuffelen onverwacht of besteden totaal geen aandacht aan de ander.

Kazou maakt in deze voorstelling juist gebruik van deze gedragingen,

vergroot deze, steekt er de gek mee, provoceert op humoristische wijze. En zo komen er veel vormen van autisme voor in ACTIVE BUT ODD, alle in dienst van goede speelbaarheid en overdracht naar het publiek. Het gaat immers om begrip, inzicht, invoelbaarheid en inlevingsvermogen, door publiek en spelers.

Visie en activiteiten

Kazou werkt vanuit een brede visie, zowel wat het begrip autisme betreft, als het naar buiten treden. Autismen is er in veel soorten. De theatergroep vraagt begrip voor autisme, maar is geen leerschool voor determinatie van die soorten. Zo spelen de spelers in de eerste scène heel illustratief het grillige type autist, namelijk 'die absoluut niet op de gevoelens van anderen let.' In de vijfde scène wordt een man omgetoverd tot vrouw, met vrouwenkleding, lippenstift en allerlei gebaren die op wulpsheid duiden. Dit geheel geeft een niet samenhangend, maar wel caleidoscopisch beeld van wat autisme kan zijn, en dat op een theatrale manier, met choreografie, zang en spel. Die brede visie geldt ook voor het naar buiten treden. Hans Salemink: "We hebben ook maandelijks een feestje voor dementerende bejaarden, waarbij we liedjes zingen uit de zestiger jaren, om deze mensen even tjes een sfeer van vroeger te laten proeven. Het is zo aangeslagen dat er zelfs uit Doetinchem een aanvraag is gekomen om daar hetzelfde te doen." Ook voor scholen spelen, dansen en zingen de leden van Kazou hun stukken. Leerlingen van middelbare scholen vinden het 'ergens wel vreemd', maar na een tijdje genieten ze als elk ander publiek van de show. De pubers krijgen inzicht in en kennis over het fenomeen autisme. Een enkeling herkent zichzelf er in en ontdekt dat je er iets mee kunt doen, zoals deze spelers, dansers, zangers laten zien. Het is zoals Salemink zegt: "We hebben allemaal wel wat."

Kees van Meel,
theaterrecensent en dichter

The making of ACTIVE BUT ODD

1 februari 2015

Start van het nog naamloze project; choreograaf Adriaan Luteijn krijgt de vrije hand; bedoeling is een geheel in tien weken af te ronden; gewerkt vanuit een (choreografisch) nog te vormen idee, haalbaar vanwege jarenlange samenwerking met Luteijn.

februari – mei 2015

Lessen in discipline, werken aan conditie, inspiratiemateriaal verzamelen, experimenteren; organisatie kleding, geluid, licht, promotie; titel ontstaat al werkend; vastleggen afspraken en voorwaarden met spelers; theoretische onderbouwing en praktische uitvoering gaan hand in hand en beïnvloeden elkaar.

30 april 2015

Work in progress-try-out in Kazou's eigen theater; door positieve reacties kan het project zich verder ontwikkelen.

mei – juli 2015

Wekelijkse repetities in eigen theater: uitwerking scènes, verfijning spel, training, zang, muziek.

15 augustus 2015

Preview van voorstelling tijdens Sonsbeek Theater Avenue in Arnhem; reacties van publiek o.a.: 'professioneel', 'te kort', 'maakt nieuwsgierig'.

5 september 2015

Preview van voorstelling tijdens Valkhof Theater Avenue in Nijmegen.

9 oktober 2015

Wereldpremière in Theater aan de Rijn in Arnhem.

10 en 11 oktober 2015

Voorstellingen in Theater aan de Rijn in Arnhem.

oktober 2015 – mei 2016

Voorstellingen in theater van Kazou in Oosterbeek.